Lieta Nr.C29468117
Lietas arhīva Nr. CA-0202-18/2
ECLI:LV:KUAT:2018:0622.C29468117.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2018.gada 22.jūnijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja J.Mauliņa
un tiesneses A.Klaiše un Z.Zaiceva
ar sekretāri /Vārds Uzvārds/

izskatīja atklātā tiesas sēdē video konferences režīmā civillietu If P&C Insurance AS Latvijas filiāles prasībā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par zaudējuma atlīdzības piedziņu, sakarā ar If P&C Insurance AS Latvijas filiāles iesniegto apelācijas sūdzību par Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 13.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 24.jūlijā If P&C Insurance AS Latvijas filiāle (turpmāk - prasītājs) cēlis Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk - atbildētājs) lūdzot piedzīt zaudējumus 3 361,23 EUR, nosakot tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā un visus tiesāšanās izdevumus (lietas 5.-10.lapa).

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka 2016.gada 10.maijā /adrese/ tika saliets /Pers.A/ (/Pers.A/) piederošais un apdrošinātais dzīvoklis Nr.10 (turpmāk - Dzīvoklis). 2016.gada 30.maijā atbildētājs sastādīja aktu, kurā konstatēts karstā ūdens noplūdes iemesls - karstā ūdens dvieļu žāvētāja bojājums iekšējās korozijas ietekmē dzīvoklī Nr.12. Ūdens noplūdes rezultātā Dzīvoklim tika nodarīti bojājumi, kuri norādīti gan aktā par konstatētajiem bojājumiem, gan 2016.gada 17.maija īpašuma apskates protokolā.

Kopējais Dzīvoklim noplūdes rezultātā nodarīto zaudējumu apjoms saskaņā ar SIA "A Versus" sastādīto un prasītāja īpašuma eksperta apstiprināto tāmi un SIA "Attēls R" piedāvājumu Nr.1608909 ir 4 234,63 euro.

Prasītājs, pamatojoties uz negadījuma brīdī spēkā esošā privātpersonu īpašuma līguma - apdrošināšanas polises Nr.391200687925 noteikumiem, izmaksājis 3 361,23 EUR. Tā kā apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas atlīdzība tika izmaksāta personīgi, tad nav zināms, vai Dzīvokļa remonts ir veikts. Uztur prasību par 3 361,23 EUR, ko veido SIA "A Versus" remontdarbu tāmē norādītās tiešās izmaksas 3 113,67 EUR, 21 % PVN (no materiālu izmaksām 1 417,72 euro) 297,72 EUR, SIA "Attēls R" piedāvājuma 89,84 EUR, mīnuss pašrisks 140 EUR.

Izmaksātās atlīdzības apmērs aprēķināts no apdrošinātajam Dzīvoklim radītā zaudējuma apjoma 3 501,23 EUR, atskaitot apdrošināšanas polises Nr.391200687925 nosacījumos noteikto pašrisku 140 EUR.

2017.gada 6.janvārī atbildētājam nosūtīja pretenziju, kurā lūdza labprātīgi atlīdzināt zaudējumus, bet, ja apstrīd zaudējumu apmēru, tad iesniegt paša izvēlēta būvniecības speciālista sastādītu bojājumu novēršanas izmaksu aprēķinu.

Uz pretenziju saņemta atbilde, ar norādi, ka atbildētājs atsakās atlīdzināt radušos zaudējumus, jo nav konstatēta viņa vaina. Atsaucas uz Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" otrā pielikuma 2.2.4.apakšpunktā noteikto, ka dvieļu žāvētāju ekspluatācijas termiņš ir 30 gadi, kas jau ir beidzies, jo dzīvojamā māja ir būvēta 1982.gadā. Tā kā karstā ūdens žāvētājs plīsis iekšējās korozijas ietekmē, tad, veicot apsekošanu, nebija iespējams konstatēt attiecīgā karstā ūdens stāvvada posma nomaiņas/remonta nepieciešamību.

Uzskata, ka atbildētāja iebildumi neatbrīvo no pienākuma atlīdzināt zaudējumus, jo konkrētajā gadījumā māja /adrese/, ir nodota atbildētāja pārvaldīšanā un tam ir tiesības un pienākums pārvaldīt un apsaimniekot mājas kopīpašumā esošās daļas, tai skaitā, mājas ūdensapgādes sistēmu. Turklāt atbildētājam kā savas profesionālās darbības sfēras speciālistam bija jāzina un jāparedz, kādas sekas var iestāties savlaicīgi nepildot savus pienākumus.

Uzskata, ka ir konstatējami visi priekšnosacījumi zaudējumu atlīdzībai un lūdz tos piedzīt.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1770., 1773., 1775., 1779.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.pantu, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 40.pantu, 2010.gada 28.septembra MK noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 13.2.apakšpunktu.

Atbildētājs SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" tiesā iesniedzis rakstveida paskaidrojumus (lietas 52.-53.lapa) norāda, ka prasību neatzīst. Lai noskaidrotu, vai ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, jākonstatē, vai vienlaicīgi pastāv zaudējumu atlīdzības pamati, vai zaudējumus ir radījusi prettiesiska rīcība un vai prettiesisko rīcību ir pieļāvis atbildētājs.

Atbildētājs veic dzīvojamās mājas /adrese/, apsaimniekošanu un pārvaldīšanu un kā lielākais Rīgas pilsētas dzīvojamo mājas pārvaldnieks, savas atbildības robežās, vienmēr laicīgi remontē vai nomaina mājas kopīgās komunikācijas. Prasītājs pretējo nav pierādījis. Uzskata, ka karstā ūdens dvieļu žāvētāja bojājums nebija jāparedz. Kā norādīts 2016.gada 30.maija apsekošanas aktā Nr.11-8/21443 dzīvokļa īpašumā Nr.12 bija veikta pārbūve un uzstādīts krāsots melnā tērauda dvieļu žāvētājs. Atbildētāja rīcībā nav informācijas, ka dzīvokļa Nr.12, /adrese/, īpašnieks būtu saskaņojis vai informējis atbildētāju par dvieļu žāvētāja pārbūvi. Līdz ar to atbildētājs nav atbildīgs par zaudējumiem, ko izraisījusi citas personas prettiesiskas darbības.

Dzīvojamā māja tika vizuāli apsekota 2016.gada 4.aprīlī, kad nekas neliecināja par karstā ūdens sistēmas bojājumiem, jo tā bija apmierinošā stāvoklī. Tādējādi secināms, ka dzīvokļa Nr.10 nopludināšana notikusi dzīvokļa Nr.12 īpašnieka vainas dēļ. Dzīvokļa Nr.12 īpašniekam bija pienākums uzraudzīt viņa dzīvoklī esošās komunikācijas un bojājumu gadījumā informēt atbildētāju. Ņemot vērā, ka dzīvokļa Nr.12 īpašnieks netika izpildījis savus pienākumus, veikta dvieļu žāvētāja nesankcionēta pārbūve, tad nodarītie zaudējumi radušies dzīvokļa Nr.12 īpašnieka vainas dēļ.

Tādējādi nav konstatējami zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi, t.i., atbildētāja prettiesiskā rīcība un vainojamība zaudējumu nodarīšanā, kā arī

cēloņsakarība starp nodarītajiem zaudējumiem un atbildētāja darbību/rīcību.

2017.gada 5.septembrī lieta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] pantu nodota izskatīšanai Ventspils tiesai (lietas 63.lapa).

Ar Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 13.marta spriedumu prasība noraidīta (lietas 84.-88.lapa).

Tiesa spriedumā norādījusi uz Civilprocesa likuma 10.pantu, ka puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā. No lietai pievienotā 2016.gada 20.maija akta Nr.11-8/21443 par konstatētajiem bojājumiem redzams, ka ūdens noplūdes rezultātā bojāts /Pers.A/ piederošais dzīvoklis Nr.10, /adrese/. Ūdens noplūde radusies, jo dzīvokļa īpašumā Nr.12 bijis bojāts karstā ūdens dvieļu žāvētājs, kā rezultātā no sistēmas notikusi karstā ūdens noplūde. Aktā norādīts, ka dzīvokļa īpašumā Nr.12 veikta pārbūve - uzstādīts melnā tērauda krāsots dvieļu žāvētājs un avārijas iemesls ir dvieļu žāvētāja cauruļu iekšējā korozija.

Ar īpašuma apskates protokolu Nr.11481552, kas sastādīts 2016.gada 17.maijā, pierādīts bojājumu apjoms dzīvoklī Nr.10. Ar apdrošināšanas polisi Nr.91200687925 pierādīts, ka /Pers.A/ piederošais dzīvoklis Nr.10, /adrese/, bijis apdrošināts If P &C Insurance AS Latvijas filiāle.

2016.gada 10.jūnijā apdrošinājuma ņēmējam /Pers.A/ izmaksāta zaudējumu atlīdzība 3 271,39 EUR un 2016.gada 12.jūlijā atlīdzība 89,84 EUR.

Tiesa norādījusi uz Civillikuma 1635.pantu, kas noteic, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums, dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Lietā nav strīda, ka dzīvojamā māja /adrese/, ir nodota SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" apsaimniekošanā.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta 1.punkts noteic, ka ir jānodrošina dzīvojamās mājas pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība, savukārt saskaņā ar šā likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta "d" apakšpunktu dzīvojamās mājas pārvaldīšana ietver obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības, t.sk., dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts.

Lai nodrošinātu dzīvojamās mājas lietošanas īpašību saglabāšanu, pārvaldniekam ir pienākums īstenot nepārtrauktu pārvaldīšanas procesu un izvēlēties optimālas pārvaldīšanas darba metodes. Atbildētāja, veicot pārvaldīšanas pienākumus, uzņemas zināmu risku un atbildību par sekām, kas var rasties dzīvokļu īpašniekiem darbību vai bezdarbības rezultātā (tiešs zaudējums) vai ir saistītas ar sevišķo apstākļu vai attiecību sagadīšanos (netiešs zaudējums). Likumā ir strikti nodalīta kopīpašuma daļa un atsevišķais īpašums. Par dzīvokļa īpašumam piederošo komunikāciju un ierīču atbilstošu funkcionēšanu ir atbildīgs attiecīgā dzīvokļa īpašnieks. Par kopīpašumā esošo komunikāciju atbilstošu funkcionēšanu ir atbildīgs dzīvojamās mājas pārvaldnieks.

Tiesa uzskatījusi, ka prasītājs nepamatoti cēlis prasību pret atbildētāju kā dzīvojamās mājas pārvaldītāju un konkrētajā lietā nodarītie zaudējumi nav atzīstami par nejaušiem notikumiem vai nepārvaramas varas apstākli Civillikuma 1773.panta izpratnē.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas atbildīga par zaudējumiem.

Tā kā prasītāja izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību saistībā ar trešās personas apdrošinātajam dzīvoklim nodarītajiem bojājumiem, prasītāja ir tiesīga prasīt izmaksāto zaudējumu atlīdzību.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs ir jāatlīdzina. Savukārt Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Ar SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" 2016.gada 20.maijā sastādīto aktu Nr.11-8/21443 par konstatētajiem bojājumiem pierādīts, ka dzīvokļa īpašumā Nr.12 bija veikta pārbūve: uzstādīts melnā tērauda krāsots dvieļu žāvētājs un avārijas iemesls ir dvieļu žāvētāja cauruļu iekšēja korozija. Tiesa ņēmusi vērā, ka dzīvokļa Nr.12, īpašnieks dvieļu žāvētāja pārbūvi nav saskaņojis ar atbildētāju vai informējis par to. Atbildētāja nevar būt atbildīga par citas personas patvaļīgām darbībām.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 10.panta ceturtā daļa noteic, ka pakalpojuma lietotājam ir pienākums uzraudzīt līdz piederības robežai savā īpašumā vai valdījumā esošās ūdensapgādes sistēmas un kanalizācijas sistēmas tehnisko stāvokli un nekavējoties likvidēt jebkuru bojājumu, ja pakalpojuma sniedzējs un pakalpojumu lietotājs nav vienojušies par citādu atbildības sadalījumu attiecībā uz pakalpojumu lietotāja ūdensapgādes vai kanalizācijas sistēmas apkalpošanu.

Dzīvokļa Nr.12 īpašniekam bija pienākums uzraudzīt viņa dzīvoklī esošas komunikācijas un bojājumu gadījumā informēt par to atbildētāju.

Ar atbildētāja 2016.gada 4.aprīlī sastādīto aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu Nr.11-8/11977 /adrese/, pierādīts, ka atbildētājs veicis inženiertehnisko komunikācijas iekārtu apsekošanu. Atbildētājs pārliecinājies, ka karstā ūdens apgādes sistēma ir apmierinošā stāvoklī. Tiesa pievienojas atbildētāja viedoklim, ka ar vizuālu apskati nevarēja konstatēt, ka dzīvoklī Nr.12 uzstādītais nokrāsotais dvieļu žāvētājs ir neapmierinošā stāvoklī. Ņemot vērā, ka dzīvokļa Nr.12 īpašnieks veicis dvieļu žāvētāja nesankcionētu pārbūvi, uzstādījis melnā tērauda krāsotu dvieļu žāvētāju, kas vēlāk plīsis, tad tiesa uzskatījusi, ka nav konstatējama atbildētāja prettiesiska rīcība vai vainojamība zaudējumu nodarīšanā, kā arī cēloņsakarība starp nodarītajiem zaudējumiem un atbildētāja rīcību.

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*K.Torgāns. saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006, lpp.209.*).

Tiesa secinājusi, ka konkrētajā gadījumā atbildētājam nav iestājies zaudējumu atlīdzības pienākums.

Apelācijas sūdzību iesniedzis prasītājs If P&C Insurance AS Latvijas filiāle (lietas 89.-93.lapa), pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā un norāda, ka nepamatots ir tiesas secinājums, ka atbildētājs nav atbildīgs par zaudējumiem, jo tie esot radušies citu personu vainas dēļ. Šādu secinājumu tiesa izdara pamatojoties tikai un vienīgi uz paša atbildētāja sastādīto aktu. Tai pašā laikā tiesa izdara secinājumus, ka ar atbildētāja 2016.gada 4.aprīlī sastādīto aktu Nr.11-8/11977 pierādīts, ka atbildētājs ir veicis inženiertehnisko komunikācijas iekārtu apsekošanu. Atbildētājs ir pārliecinājies, ka karstā ūdens apgādes sistēma ir apmierinošā stāvoklī. Tiesa ir pievienojusies atbildētāja viedoklim, ka ar vizuālu apskati nevarēja konstatēt, ka dzīvoklī Nr.12 uzstādītais nokrāsotais dvieļu žāvētājs ir neatmierinošā stāvoklī.

Tiesa izdarījusi pretrunīgus secinājumus un nav iedziļinājusies lietas faktiskajos apstākļos, kā arī nav pamatojusi, kādēļ tā dod priekšroku atbildētāja pierādījumiem, bet klaji ignorē normatīvajos aktos noteiktos apsaimniekotāja pienākumus, kurus atbildētājs nav pildījis.

Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta "d" apakšpunkta noteiktajam atbildētājam ir tiesības un pienākums pārvaldīt un apsaimniekot mājas kopīpašumā esošās daļas, t.sk. ne tikai mājas ūdensapgādes sistēmu, arī tās daļas, kas iet caur katru atsevišķu dzīvokli, jo ir dzīvojamās mājas kopīpašuma daļa (saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu), kas ir atbildētāja uzturēšanas kompetencē.

Savukārt saskaņā ar MK noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 2., 3., 6.punktu atbildētāja pienākums ir nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu un nepieļaut apdraudējuma iestāšanos, veikt regulāru mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu

novēršanu. Ar šo noteikumu 13.3.punktu pārvaldniekam reizi mēnesī jāveic inženierkomunikāciju vizuālo pārbaudi ūdens apgādes sistēmai pārbaudes faktu fiksējot dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Ja atbildētājs būtu veicis uzlikto pienākumu, tad būtu konstatējis nelikumīgu pārbūvi. Atbildētājs nav iesniedzis nekādus pierādījumus, ka būtu veicis dzīvokļu īpašumā esošo apsaimniekošanā nodoto inženierkomunikāciju apsekošanu. Tieši atbildētāja neizdarības (bezdarbības) dēļ netika veikta inženierkomunikāciju apsekošana, pārbaude, nelikumīga pārbūve (ja tāda bijusi), kaut gan atbildētājs saņem apsaimniekošanas maksu, taču attiecīgos pienākumus nepilda.

Appludināšanas rezultātā izraisītie zaudējumi nav uzskatāmi par nejaušiem Civillikuma 1773.panta izpratnē, bet ir atbildētāja prettiesiskas bezdarbības sekas. Uzskata, ka ir konstatējami visi priekšnosacījumi zaudējumu atlīdzībai. Nodarīto zaudējumu cēlonis nav nejaušs notikums, bet ir atbildētāja prettiesiskas bezdarbības sekas. Ir pierādīts arī cēloniskais sakars starp atbildētāja prettiesisko rīcību un zaudējumiem, jo tieši inženierkomunikācijas avārijas rezultātā, kam par iemeslu bija atbildētāja prettiesiska bezdarbība, tika nodarīti zaudējumi apdrošinātajam dzīvoklim, kuri tika segti apdrošināšanas atlīdzības veidā.

Atbildētājs SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" iesniedzis rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību (lietas 100.lapa), norāda, ka neatzīst to, uzskata par nepamatotu un noraidāmu. Pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā ietvertajam pamatojumam un paustajai motivācijai, kā arī uzskata to par pareizu. Uzskata, ka tiesa spriedumā pareizi novērtējusi pierādījumus un sniegusi pareizu lietas apstākļu juridisko novērtējumu.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja un apelātora If P&C Insurance AS Latvijas filiāles pārstāvis zvērināts advokāts Zigurds Krastiņš uzturēja prasību un apelācijas sūdzību. Norādīja, ka pusēm nav strīdu par zaudējumu apmēru, par kaitējuma nodarīšanu dzīvoklim Nr.10, gadījums nav bijis nejaušs notikums vai nepārvaramas varas apstākļi. Tie ir konstatēti pirmās instances tiesas spriedumā, apelācijas sūdzībā tie nav apstrīdēti, atbildētājs arī šos faktus nav apstrīdējis. Runa ir par apstākļu juridisko vērtējumu - atbildētājs pieļāvis prettiesisku bezdarbību vai nav. Norādīja, ka atsauce spriedumā uz Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumu neattiecas uz izskatāmo strīdu. Minētais likums regulē ūdens piegādes nodrošināšanu, runā par pilsētas ūdens tīkliem un dzīvojamai mājai piederošiem ūdens tīkliem. Pakalpojumu lietotājs tā izpratnē ir nekustamā īpašuma īpašnieks, tas regulē attiecības starp ūdens piegādātāju ("Rīgas ūdens") un visu dzīvokļu īpašnieku kopumu, nevis starp dzīvokļu īpašnieku nu dzīvojamās mājas apsaimniekotāju. Norādīja, ka uz minēto strīdu attiecas Dzīvokļa īpašuma likuma 10., 13.pants, māju apsaimnieko profesionāls apsaimniekotājs – atbildētājs. Tā pārvaldības sfērā ietilpst dzīvojamās mājas kopīpašumā esošā daļa. Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka kopīpašuma daļa ir sildelementi, un dvieļu žāvētājs tāds ir. Tas ir atzars no karstā ūdens sistēmas. Vērsa uzmanību uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrajā daļā norādītajām apsaimniekotāja obligāti veicamajām darbībām, t.sk. kārtējais remonts, apsekošana, uzturēšana. Attiecībā par apsekošanas aktu norādīja, ka vai nu tas ir nepatiess, vai apsekošana vispār nav veikta, jo no vienas puses par pārbūvēto dvieļu žāvētāju atbildētājs nav informēts. Veicot ikmēneša apsekošanu saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.907, apsaimniekotājam pirmajā mēnesī pēc pārbūves būtu jāredz, ka iebūvēts nekvalitatīvs izstrādājums, jāsauc dzīvokļa īpašnieks pie likumā paredzētās atbildības. Par šādu darbību veikšanu lietā pierādījumu nav. Nav arī pierādījumi par to, ka apsaimniekotājam nebūtu iespējams veikt ikmēneša komunikāciju apsekošanu. Lietā nav iesniegts Ministru kabineta noteikumos Nr.907 norādītais apsekošanas žurnāls, ieraksti par neielaišanu dzīvoklī Nr.12 arī nav iesniegti. Atbildētāja prettiesiska bezdarbība skaidri redzama, nav veikta apsekošana, to veicot būtu iespējams konstatēt koroziju agrīnā stadijā, novērst to.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" pārstāve /Pers.B/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina. Paskaidroja, ka strīdus dzīvojamo māju apsaimnieko saskaņā ar Rīgas domes pilnvarojumu. 30.maija aktā norādīts, ka ir veikta pretlikumīga dvieļu žāvētāja nomaiņa. Norādīja, ka saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.pantu dvieļu žāvētājs ir guļvads, tas ir dzīvokļa īpašnieka atsevišķs īpašums, atbildētāja atbildība nav, jo par to atbild dzīvokļa īpašnieks. Atzina, ka ne vienmēr iespējams iekļūt un konstatēt, ka ir veikta pārbūve, kā tas norādīts aktā. Karstā ūdens sistēmai neatbilstoša metāla izmantošanu nebija iespējams konstatēt. Lietā iesniegts vizuālais mājas apsekošanas akts, nav iesniegta informācija par dzīvokļa apsekošanu. Iespēju robežās ir apsekoti dzīvojamās mājas stāvvadi, konstatēts, ka karstā ūdens stāvvadi ir apmierinošā stāvoklī. Dzīvokļa īpašuma Nr.12 īpašnieks, kurš nesaskaņoti veica pārbūvi, uzliekot neatbilstošu dvieļu žāvētāju, ir atbildīgs par nodarītajiem zaudējumiem. Pirmās instances tiesa pamatoti izvērtējusi pierādījumus, nav konstatējami zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi. No 30.maija akta redzams, ka 12.dzīvoklis ir apsekots, parakstīt aktu ir tiesība. Nav pamata apšaubīt prasītāja iesniegto aktu.

Motīvu daļa

Civillietu tiesas kolēģija pārbaudījusi pierādījumus, noklausījusies prasītāja pārstāves paskaidrojumus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Savu viedokli tiesu kolēģija pamato uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.panta prasībām tiesa lietas apstākļus noskaidro pēc tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem un novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem. Tiesību doktrīnā norādīts, ka (..) pierādījumi jāvērtē kopumā, nevis izolēti (..), jānosaka pierādījumu nozīmība saistībā ar lietā nosakāmiem apstākļiem un faktiem, (..) jāizdara secinājums par pierādījumu pietiekamību (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārējā zinātniskā redakcijā.- Rīga: Tiesu namu aģentūra. 2006., 183.lpp.)*. Minētās tiesību normas nepiešķir tiesai tiesības nepārbaudīt un nevērtēt lietā esošos pierādījumus. Tāpat ir ņemami vērā Civilprocesa likuma 10. un 93.panta nosacījumi.

Tiesību doktrīnā sniegta atziņa, ka neapšaubāmi, tiesai vispirms jāpārbauda prasītāja tiesības aizskāruma esamība. Šo jautājumu noskaidrošana nav atkarīga no atbildētāja celtajiem iebildumiem pret prasību (*sk. Līcis A., Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 26.lpp.*).

Latvijas Republikas Satversmes 92.pants nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu tiesu, arī likuma „Par tiesu varu" 3.panta otrajā daļā garantētas personas tiesības uz lietas izskatīšanu, ievērojot visas taisnīguma prasības. Tādējādi taisnīgums atzīstams par vienu no svarīgākajiem tiesvedības principiem (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 176.lpp.*). Turklāt civilprocesā blakus daudzkārt pieminētajām personas tiesībām uz taisnīgu tiesu (Satversmes 92.p.) pastāv sacīkstes princips, kurš liedz atsaukties vēlāk uz pierādījumiem, kuri varēja tikt, bet netika iesniegti termiņā (*sk. CIVILPROCESA LIKUMA KOMENTĀRI. I daļa (1.-28.nodaļa). Sagatavojis Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, 259.lpp.*).

Tā kā lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedums un apelācijas sūdzība, tad secināms, ka lietā nav strīdu par sekojošiem faktiem:

- ūdens noplūdes rezultātā bojāts /Pers.A/ piederošais dzīvoklis Nr.10, /adrese/. Ūdens noplūde radusies, jo dzīvokļa īpašumā Nr.12 bijis bojāts karstā ūdens dvieļu žāvētājs, rezultātā no sistēmas notikusi karstā ūdens noplūde;
- dzīvokļa īpašumā Nr.12 veikta pārbūve: uzstādīts melnā tērauda krāsots dvieļu žāvētājs, un avārijas iemesls ir dvieļu žāvētāja cauruļu iekšējā korozija;
- 2016.gada 17.maija īpašuma apskates protokolā Nr.11481552 norādīts bojājumu apjoms dzīvoklī Nr.10;
- /Pers.A/ piederošais dzīvoklis Nr.10, /adrese/, bijis apdrošināts If P &C Insurance AS Latvijas filiāle (apdrošināšanas polise Nr.91200687925);
- 2016.gada 10.jūnijā prasītājs izmaksājis apdrošinājuma ņēmējam /Pers.A/ zaudējumu atlīdzību 3 271,39 *EUR* un 2016.gada 12.jūlijā atlīdzību 89,84 *EUR, kopā 3 361,23 EUR*;
- dzīvojamā māja /adrese/, ir nodota SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" apsaimniekošanā.

Tāpat tiesa atzīst, ka dzīvoklim nodarīto zaudējumu cēlonis nav uzskatāms par nejaušu notikumu Civillikuma 1773.panta izpratnē vai tādu, kas radies nepārvaramas varas apstākļu dēļ.

Līdz ar to šajā lietā, izvērtējot pušu iesniegtos pierādījumus, tiesas kolēģijai ir jāizvērtē vai atbildētājam kā apsaimniekotājam ir tiesisks pienākums atlīdzināt prasītājam zaudējumus sakarā ar izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību.

Civillikuma 3.pants noteic, ka katra civiltiesiskā attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies; turklāt neskartas paliek iegūtās tiesības.

Ņemot vērā lietas apstākļus un iesniegtos pierādījumus, tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt, ka lietas izspriešanā piemērojams gan Dzīvokļa īpašuma likums (*spēkā no 2011.gada 1.janvāra*), gan Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums un ar tiem saistītie Ministru kabineta noteikumi. Līdz ar to par nepamatotu tiesas kolēģija atzīst Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma normu piemērošanu, pievienojas apelātora izteiktajam viedoklim, ka minētais likums neattiecas uz izskatāmo strīdu, jo tas regulē attiecības starp ūdens piegādātāju un dzīvokļu īpašnieku kopumu, nevis starp dzīvokļu īpašniekiem un dzīvojamās mājas apsaimniekotāju.

Dzīvokļu īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka kopīpašumā esošajā daļā ietilpst dzīvojamās mājas un tās ārtelpu (galeriju, balkonu, lodžiju, terašu) ārējās norobežojošās konstrukcijas (tai skaitā sienas, arhitektūras elementi, jumts, koplietošanas telpu logi un durvis, arī ārdurvis), iekšējās slodzi nesošās konstrukcijas (tai skaitā nesošās sienas un kolonnas, kā arī atsevišķos īpašumus norobežojošās sienas), starpstāvu pārsegumi (tai skaitā siltuma un skaņas izolācijas slāņi), koplietošanas telpas (tai skaitā bēniņi, kāpņu telpas, pagrabtelpas), kā arī dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma (tai skaitā atsevišķā īpašuma robežās esošie sildelementi, ja to funkcionālā darbība ir atkarīga no kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām).

Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta c) un d) apakšpunktam, obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības ir elektroenerģijas nodrošināšana dzīvojamās mājas kopīpašumā esošajai daļai (arī kopīpašumā esošo iekārtu darbības nodrošināšanai); dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts.

No minētā izriet, ka atbildētāja obligāti veicamajos pienākumos kā dzīvojamās mājas pārvaldniekam ietilpst tās inženierkomunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un remonts.

Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumos Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" (turpmāk - Ministru kabineta noteikumi Nr.907) 2., 3., 6., 13.2. un 14.punktā ir noteiktas konkrētas pārvaldnieka obligātās darbības, kas veicamas, lai nepieļautu apdraudējuma iestāšanos (dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts). Minēto noteikumu 13.punkts noteic, ka inženierkomunikāciju vizuālā pārbaude (t.sk. ūdensapgādes sistēmai) veicama reizi mēnesī.

Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumu Nr.332 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 221-15 "Ēku iekšējais ūdensvads un kanalizācija" 44.punkts (*redakcijā, kas bija spēkā bojājumu rašanās brīdī*) noteica, ka dzīvojamo māju (..) vannas istabās un dušu telpās nepieciešami dvieļu žāvētāji, ko ieteicams pieslēgt pie karstā ūdens apgādes sistēmas turpgaitas stāvvadiem. Arī judikatūrā nostiprināta atziņa, ka dvieļu žāvētājs ir funkcionāli nedalāmi saistīts ar mājas ekspluatāciju, kas nozīmē, ka tas ietilpst mājas kopīpašuma daļā (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 28.septembra spriedums lietā Nr.SKC-276/2011, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 18.marta spriedums lietā Nr.SKC-31/2016, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 19.decembra spriedums lietā Nr.SKC-360/2017).*

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija secina, ka karstā ūdensvada cauruļvadu (t.sk. dvieļu žāvētāju) apskate un tehniskā apkope ir atbildētāja obligāti veicamais pienākums.

No atbildētāja iesniegtā Akta par dzīvojamās mājas /adrese/ vizuālo apsekošanu (lietas 55.-60.lapa) redzams, ka 2016.gada 4.aprīlī atbildētājs ir veicis arī karstā ūdensapgādes sistēmas pārbaudi, konstatēts, ka stāvvadi un cirkulācijas līnija ir neapmierinošā stāvoklī. Taču tiesas kolēģija atzīst, ka ar šo Aktu atbildētājs nav pierādījis, ka veicis Ministru kabineta noteikumu Nr.907 3.[1] punktā noteikto /adrese/ esošajā kopīpašuma daļā ietilpstošās inženierkomunikāciju daļas (dvieļu žāvētāja) vizuālo pārbaudi vai dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā fiksējis faktu, ka minētā dzīvokļa īpašnieks nenodrošināja iespēju veikt vizuālo pārbaudi. Citus pierādījumus par to, kādā veidā un kad konstatēts, ka dzīvokļa īpašumā Nr.12 veikta nesaskaņota pārbūve - uzstādīts melnā tērauda krāsots dvieļu žāvētājs, kura cauruļu iekšējās korozijas dēļ notika avārija, atbildētājs nav iesniedzis.

Tiesas kolēģija atzīst, ka dvieļu žāvētāja tehniskā stāvokļa pasliktināšanās vai bojāšanās nav pēkšņs notikums, tā rodas ilgākā laika periodā. Tādējādi to ir iespējams konstatēt un novērst, regulāri veicot apsekošanu un savlaicīgi veicot remontu. Tāpat, veicot regulāru pārbaudi, ir iespējams konstatēt, ka veikta dvieļu žāvētāja nelikumīga pārbūve. Līdz ar to tiesas kolēģija secina, ka atbildētājs nav regulāri apsekojis dvieļu žāvētāju dzīvoklī Nr.12, kas ļautu konstatēt tā nepareizu ekspluatāciju un novērst koroziju, savlaicīgi veicot remontu un izvairoties no zaudējumu rašanās apdrošinātās personas dzīvoklī.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Savukārt Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*K.Torgāns. saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006, lpp.209.*).

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" ir pilnībā atbildīgs par 2016.gada 10.maijā notikušo karstā ūdens noplūdi, un tās rezultātā dzīvoklim radītajiem zaudējumiem, jo ir pierādīta atbildētāja prettiesiska bezdarbība un cēloniskais sakars starp nodarītajiem

zaudējumiem un bezdarbību.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" (*spēkā līdz 2018.gada 31.maijam*) 35.pantu apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem, un civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā zaudējumus atlīdzina pēc kompensācijas principa. Izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nevar pārsniegt apdrošinātajam apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus. Savukārt minētā likuma 40.pants (*spēkā līdz 2018.gada 31.maijam*) noteic, ka apdrošinātājs, kas ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, izmaksātās summas apmērā pārņem apdrošinātā prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem (..). Secīgi no atbildētāja prasītāja labā piedzenami zaudējumi 3 361,23 EUR, jo minētā summa likumā noteiktā kārtībā nav apstrīdēta.

Pārējos apelācijas sūdzībā minētos prasītāja argumentus tiesas kolēģija nevērtē, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas, proti, kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ka no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(61.punkts 1994.gada 19.aprīļa spriedumā "Van de Hurk* v *The Netherlands" (iesnieguma Nr.16034/90))*. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmums lietā 10153/82 Austria)*.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav vispusīgi izvērtējusi iesniegtos pierādījumus un nav piemērojusi pareizās tiesību normas strīda atrisināšanai, kas novedis pie nepareizas lietas izspriešanas pēc būtības.

Tā kā 2017.gada 6.janvārī prasītājs uzaicinājis atbildētāju atlīdzināt zaudējumus, noteicis termiņu to samaksai (lietas 13.-14.lapa), tad, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.pantu, tiesas kolēģija atzīst, ka apmierināms prasītāja lūgums un nosakāmas prasītāja tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no piespriestā, bet vēl nepiedzītā pamatparāda 3 361,23 EUR, un visa piedzītā summu ieskaitāma prasītāja norādītā kredītiestādes kontā.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus (valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi).

Prasītājs, iesniedzot prasību, samaksājis valsts nodevu pirmās instances tiesā 369,19 EUR un apelācijas instances tiesā 369,19 EUR (lietas 11., 94.lapa), maksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR (lietas 12.lapa). Tā kā prasība tiek apmierināta pilnīgi, tad minētie izdevumi piedzenami no atbildētāja prasītāja labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Prasītājs saņēmis advokāta juridisko palīdzību 1 220,13 EUR (lietas 46.lapa), prasītājs pieteicis lūgumu piedzīt ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1 008,37 EUR apmērā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmo, trešo un piekto daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus – izdevumus advokāta palīdzības samaksai 800 EUR tiesa piespriež no prasītāja par labu atbildētājam. Šajā gadījumā tiesas kolēģija ņem vērā taisnīguma un samērīguma principu, lietas sarežģītības pakāpi, prasības summu. Tiesas kolēģija konstatē, ka prasītāja zvērināti advokāti piedalījušies divās tiesas sēdēs, kurās lieta izskatīta pēc būtības, videokonferences režīmā (pa vienai tiesas sēdei pirmās un apelācijas instances tiesā; tiesas sēžu garums bijis attiecīgi 37 minūtes 29 sekundes un 37 minūtes un 17 sekundes). Tāpat nav pamata apšaubīt, ka advokāts sagatavojis sākotnējo prasību un apelācijas sūdzību. Lietā nav iesniegti pierādījumi, kādu vēl juridisko palīdzību advokāti snieguši civillietā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, kas skaitāms no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 199., 204.[1], 430., 432. un 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

If P&C Insurance AS Latvijas filiāles prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par zaudējuma atlīdzības piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, par labu If P&C Insurance AS Latvijas filiāle, reģistrācijas Nr.40103201449, zaudējumus 3 361,23 EUR (trīs tūkstoši trīs simti sešdesmit viens *euro* un 23 centi), tiesāšanās izdevumus 1 541,68 EUR (viens tūkstotis pieci simti četrdesmit viens *euro* un 68 centi), ieskaitot tos prasītājam kontā Nr.LV85NDEA0000080320357, Nordea Bank AB Latvijas filiāle.

Noteikt If P&C Insurance AS Latvijas filiāle, reģistrācijas Nr.40103201449, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet vēl nepiedzītās summas 3 361,23 EUR.

Noteikt termiņu SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese J.Mauliņa

Tiesnese A.Klaiše

Tiesnese Z.Zaiceva